

СФЕРА ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК СКЛАДОВА ПЛАНУ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

<https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4211>

ВІТРЕНКО

Юрій Миколайович

кандидат економічних наук, доцент, провідний науковий співробітник відділу забезпечення якості вищої освіти Інституту вищої освіти Національної академії педагогічних наук України, м. Київ, Україна

ВОРОНА

Вікторія Олексіївна

кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу забезпечення якості вищої освіти Інституту вищої освіти Національної академії педагогічних наук України, м. Київ, Україна

ДЕБИЧ

Марія Андріївна

доктор педагогічних наук, доцент, старший науковий співробітник, завідувач відділу забезпечення якості вищої освіти Інституту вищої освіти Національної академії педагогічних наук України, м. Київ, Україна

Анотація. У статті проаналізовано План відновлення України за напрямом «Освіта і наука», викладеним у розділі «Вища освіта», та основні показники сфери вищої освіти України у 2005-2020 рр. Аналіз показників сфери вищої освіти України у 2005-2020 рр. дає достатньо підстав для прогнозу, що динаміка чисельності студентів у 2022-2032 рр. продовжить знижуватися (у 1,5-2,0 рази до 2032 р.). Рекомендовано основні пріоритети у визначенні обсягів підготовки фахівців із вищою освітою у закладах вищої освіти України з оплатою виробництва і надання послуг у сфері вищої освіти за рахунок державного та регіональних бюджетів України, які мають бути враховані у формуванні Плану відновлення України за напрямом «Освіта і наука»: 1. Для Збройних сил України. 2. Для підготовки поліцейських, національних гвардійців, рятувальників, прикордонників. 3. Для підприємств військово-промислового комплексу України. 4. Для аграрно-промислового комплексу України. 5. Для сфери освіти України. 6. Для сфери охорони здоров'я України. Внесено пропозиції до Плану відновлення України за напрямом «Освіта і наука», розділу «Вища освіта» та до окремих нормативно-правових актів, які регулюють діяльність сфери вищої освіти.

Ключові слова: освіта і наука; вища освіта; здобувачі вищої освіти; План відновлення.

Війна, що її розв'язала Росія проти України, внесла і продовжує вносити кардинальні зміни до усіх сфер суспільного життя нашої держави, зокрема й до сфери вищої освіти. Участь значної кількості працівників системи вищої освіти України

та студентів у складі Збройних Сил України і формувань територіальної оборони у безпосередніх воєнних діях, волонтерській діяльності, знищення та суттєві пошкодження великої кількості будівель і матеріально-технічної бази закладів вищої

освіти (далі — ЗВО), значні абсолютні та структурні зміни потреби у фахівцях із вищою освітою усіх сфер суспільного життя та галузей економіки України, набуття Україною статусу кандидата на вступ до Європейського Союзу зумовлюють необхідність обов'язкового врахування у Плані відновлення України за напрямом «Освіта і наука» конкретних заходів щодо відновлення сфери вищої освіти України.

Інституційною основою розроблення пропозицій до Плану відновлення України за напрямом «Освіта і наука» є положення:

- Указу Президента України «Питання Національної ради з відновлення України від наслідків війни» від 21 квітня 2022 р. № 226/2022;
- підсумкового документу третьої Всесвітньої конференції ЮНЕСКО з вищої освіти (WHES 2022), 18-20 травня 2022 р., м. Барселона, Іспанія;
- проекту Плану відновлення України, напряму «Освіта і наука», розділу «Вища освіта» (станом на 3 серпня 2022 р.);
- Конституції України (1996);
- законів України «Про освіту» (2017) та «Про вищу освіту» (2014).

Методологічною основою розроблення Плану відновлення України напряму «Освіта і наука» розділу «Вища освіта» мають бути положення міжнародних і національних стандартних економічних та соціальних статистичних класифікацій у частині сфери вищої освіти. Так, зокрема, згідно із Статистичною класифікацією видів економічної діяльності в ЄС вища освіта класифікується таким чином: «Група: 85.4 Вища освіта. Класи: 85.41 Післясередня невища освіта; 85.42 Вища освіта» (European Commission, 2008). Відповідна національна стандартна статистична Класифікація видів економічної діяльності (КВЕД) містить таке: «85.4 Вища освіта, класи: 85.41 Фахова передвища освіта; 85.42 Вища освіта» (Держспоживстандарт України, 2010). У статистичній класифікації продукції за видами діяльності в ЄС (версія 2.1) вищу освіту класифіковано так: «Група: 85.4 Послуги у сфері вищої освіти, класи: 85.41 Послуги у сфері післясередньої невищої освіти; 85.42 Послуги у сфері вищої освіти» (European Commission, 2014). У національному Державному класифікаторі продукції та послуг ДК 016-2010 (ДКПП) вищу освіту представлено так: «85.4 Послуги у сфері вищої освіти; 85.41 Послуги у сфері післяшкільної освіти неуніверситетського рівня; 85.42 Послуги у сфері вищої

освіти університетського рівня» (Держспоживстандарт України, 2010).

Мета і завдання статті. Метою статті є аналіз положень проекту Плану відновлення України, викладених у напрямі «Освіта і наука», розділі «Вища освіта» (редакція станом на 3 серпня 2022 р.), основних показників сфери вищої освіти України у 2005-2020 рр., а також формулювання відповідних пропозицій щодо відновлення у сфері вищої освіти України.

Здійснений аналіз матеріалів робочої групи «Освіта і наука», викладених у розділі «Вища освіта», дав нам достатньо підстав для висновку, що сферу вищої освіти України представлено в цьому Плані побіжно. Так, серед сформульованих для освіти і науки загалом 20 ключових викликів та 22 ключових можливостей безпосередньо сферу вищої освіти взагалі не розглянуто; серед 32 ключових обмежень сферу вищої освіти розглянуто лише в одному.

Серед 54-х національних проектів за напрямом «Освіта і наука» 2032 у сфері вищої освіти запропоновано здійснити лише 4 («Оновлення навчальних лабораторій»; «Створення належних умов проживання у гуртожитках ЗВО»; «Підвищення енергоефективності навчальних корпусів та гуртожитків ЗВО та закладів фахової передвищої освіти (далі — ЗФПО)»; «Новий освітній простір — відбудова навчальних корпусів ЗВО та ЗФПО»). На нашу думку, важко погодитися із запропонованими формулюваннями основних проблем і цілей відновлення сфери вищої освіти України.

У зв'язку із викладеним, актуальність статті не викликає сумнівів і обумовлюється необхідністю належного врахування у Плані відновлення України за напрямом «Освіта і наука» у розділі «Вища освіта» конкретних положень та заходів щодо відновлення сфери вищої освіти України в умовах інтеграції до Європейського простору вищої освіти.

Основний текст статті. Наведемо аналіз деяких основних показників діяльності сфери вищої освіти України впродовж 2005-2020 рр. в (у 2005 р. Україна приєдналася до Болонського процесу).

Аналіз динаміки чисельності студентів у ЗВО України у 2005-2020 рр., чисельності учнів у розрізі класів закладів середньої освіти (далі — ЗСО) у 2020 р., чисельності учнів закладів середньої освіти, що виїхали у 2022 р. за межі України, дає достатньо підстав для прогнозу, що динаміка чисельності здобувачів вищої освіти у 2022-

2032 рр. продовжить зменшення розрахунково у 1,5-2,0 рази до 2032 р.

В умовах зменшення кількості ЗВО України на рівні темпів 2005-2020 рр. (35 % за 15 років) чисельність здобувачів вищої освіти у середньому на один ЗВО може скласти у 2032 р.: у коледжах, технікумах, училищах — 380-400; в університетах, академіях, інститутах — 3,3-3,4 тис. Прогнозоване зменшення кількості здобувачів вищої освіти у середньому на один ЗВО об'єктивно зумовить зниження якості послуг у сфері вищої освіти, ефективності освітньої та наукової діяльності, економічної ефективності виробництва і надання послуг у сфері вищої освіти та послуг щодо наукового досліджування та експериментального розробляння і у кінцевому підсумку призведе до неефективного використання коштів державного та регіональних бюджетів.

Вважаємо, що збільшення обсягів державного фінансування сфери вищої освіти України в умовах відновлення від наслідків війни з РФ у порівнянні з довоєнним періодом не є реальним.

Основні пропозиції до Плану відновлення України напряму «Освіта і наука», розділу «Вища освіта» та до окремих нормативно-правових актів, які регулюють діяльність сфери вищої освіти.

Основні проблеми та цілі сфери вищої освіти України, які мають бути включеними до Плану відновлення України до напрямку «Освіта і наука» у розділі «Вища освіта», пропонуємо викласти в такій редакції:

Проблема 1. Невідповідність мережі ЗВО України післявоєнним потребам України та її регіонів з урахуванням наслідків війни з РФ, змін у чисельності населення, релокації підприємств і бізнесів різних сфер економіки.

Ціль 1. Приведення мережі ЗВО у відповідність до післявоєнних потреб України та її регіонів з урахуванням наслідків війни з РФ, змін у чисельності населення, релокації підприємств і бізнесів різних сфер економіки.

Проблема 2. Невідповідність обсягів підготовки фахівців із вищою освітою у ЗВО України сучасним та післявоєнним потребам України, її регіонів з урахуванням наслідків війни з РФ, змін у чисельності населення, релокації підприємств і бізнесів різних сфер економіки, розширення можливостей у громадян України здобувати вищу освіту у ЗВО Європейського Союзу, Великобританії, США, Канади та інших країнах світу.

Ціль 2. Підготовка фахівців із вищою освітою у ЗВО України в обсягах, які відповідатимуть післявоєнним потребам України та її регіонів з урахуванням наслідків війни з РФ, змін у чисельності населення, релокації підприємств і бізнесів різних сфер економіки, розширення можливостей у громадян України здобувати вищу освіту в ЗВО Європейського Союзу, Великобританії, США, Канади й інших країнах світу.

Проблема 3. Низька якість послуг у сфері вищої освіти України.

Ціль 3. Поліпшення показників якості вироблених і наданих послуг у сфері вищої освіти України до середніх відповідних показників Європейського простору вищої освіти.

Проблема 4. Низька ефективність освітньої діяльності у ЗВО України.

Ціль 4. Поліпшення показників ефективності освітньої діяльності у ЗВО України до середніх відповідних показників Європейського простору вищої освіти.

Проблема 5. Незначні обсяги виробництва послуг щодо наукового досліджування та експериментального розробляння, які здійснюються у ЗВО України.

Ціль 5. Збільшення обсягів виробництва послуг щодо наукового досліджування та експериментального розробляння, які здійснюються у ЗВО України, до середніх відповідних показників Європейського простору вищої освіти.

Проблема 6. Суттєве зменшення кількості іноземних громадян — здобувачів вищої освіти у ЗВО України.

Ціль 6. Розширення інституційних можливостей для здобуття вищої освіти іноземними громадянами у ЗВО України, шляхом внесення відповідних змін до нормативно-правових актів України.

Проблема 7. Суттєве зменшення кількості українських здобувачів вищої освіти у ЗВО України з оплатою послуг у сфері вищої освіти України за рахунок коштів домогосподарств.

Ціль 7. Розширення інституційних можливостей для здобуття вищої освіти у ЗВО України з оплатою послуг у сфері вищої освіти України за рахунок коштів домогосподарств, зокрема банківських кредитів, шляхом внесення відповідних змін до чинних нормативно-правових актів.

Проблема 8. Наявність корупційних явищ у сфері вищої освіти України.

Ціль 8. Подолання корупційних явищ у сфері вищої освіти України, насамперед шляхом внесення відповідних змін до чинних нормативно-

правових актів та прийняття окремого Закону України «Про публічні закупівлі послуг у сфері вищої освіти України».

Проблема 9. Обмеженість верифікованої статистичної інформації щодо діяльності сфери вищої освіти України як однієї з основ для прийняття обґрунтованих заходів щодо поліпшення показників ефективності діяльності ЗВО

Ціль 9. Приведення верифікованої статистичної інформації щодо діяльності сфери вищої освіти України як однієї з основ для прийняття обґрунтованих заходів щодо поліпшення показників ефективності діяльності ЗВО відповідно до вимог Європейського простору вищої освіти.

Основними пріоритетами у визначенні обсягів підготовки фахівців із вищою освітою у ЗВО України з оплатою виробництва і надання послуг у сфері вищої освіти за рахунок державного та регіональних бюджетів України, які мають бути враховані у формуванні Плану відновлення України за напрямом «Освіта і наука», визнати:

1. Для Збройних сил України;
2. Для підготовки поліцейських, національних гвардійців, рятувальників, прикордонників (ЗВО системи МВС України);
3. Для підприємств військово-промислового комплексу (ВПК) України;
4. Для аграрно-промислового комплексу (АПК) України;
5. Для сфери освіти України з метою забезпечення громадянам України конституційного права на безоплатну освіту у державних і комунальних закладах освіти (у державних і комунальних ЗВО — на конкурсній основі);
6. Для сфери охорони здоров'я України з метою забезпечення громадянам України конституційного права на безоплатну медичну допомогу у державних і комунальних закладах охорони здоров'я.

Головним об'єктом і основою планування відновлення сфери вищої освіти України має бути прогнозована чисельність здобувачів вищої освіти України у ЗВО України у 2023-2032 рр. Базою планування чисельності здобувачів вищої освіти у ЗВО України у зазначеному періоді має бути чисельність учнів у ЗСО України у розрізі класів у 2022 р. станом на 15 вересня. Прогнозні значення чисельності прийомів здобувачів вищої освіти до ЗВО України потрібно розраховувати на основі показників чисельності випускників ЗСО із урахуванням аналогічних показників Європейського простору вищої освіти.

Прогнозні показники прийомів здобувачів вищої освіти до ЗВО України доцільно розраховувати відповідно до інституційно встановлених пріоритетів у визначенні обсягів підготовки фахівців із вищою освітою у ЗВО України з оплатою виробництва і надання послуг у сфері вищої освіти за рахунок державного та регіональних бюджетів України у розрізі груп 85.41 Послуги у сфері післяшкільної освіти неуніверситетського рівня та 85.42 Послуги у сфері вищої освіти університетського рівня у розрізі спеціальностей (спеціалізацій). Показники прийомів здобувачів вищої освіти у ЗВО України у магістратуру не повинні перевищувати 25 % від випуску бакалаврів.

Показники приведення мережі ЗВО України у відповідність до післявоєнних потреб України та її регіонів з урахуванням наслідків війни з РФ, змін у чисельності населення, релокації підприємств і бізнесів різних сфер економіки та з метою створення умов для підвищення показників якості та ефективності освітньої діяльності необхідно формувати з урахуванням інституційно встановлених таких мінімальних показників чисельності здобувачів вищої освіти станом на 15 жовтня кожного календарного року, зокрема:

- Національний університет — не менше 20 тис. здобувачів вищої освіти;
- Університет — не менше 15 тис. здобувачів вищої освіти;
- Національна академія — не менше 12 тис. здобувачів вищої освіти;
- Академія — не менше 10 тис. здобувачів вищої освіти;
- Національний інститут — не менше 8 тис. здобувачів вищої освіти;
- Національний коледж — не менше 7 тис. здобувачів вищої освіти;
- Коледж — не менше 4 тис. здобувачів вищої освіти;
- Національний технікум — не менше 6 тис. здобувачів вищої освіти;
- Технікум — не менше 5 тис. здобувачів вищої освіти;
- Національне училище — не менше 4 тис. здобувачів вищої освіти;
- Училище — не менше 3 тис. здобувачів вищої освіти.

Здійснити переоформлення ліцензій на провадження освітньої діяльності усіх реорганізованих ЗВО України за участі представників Європейського простору вищої освіти.

Перехід на здобуття вищої освіти у ЗВО України на трирічний бакалаврат та дворічну магістратуру.

Впровадження у сферу вищої освіти України [Нової моделі економічної діяльності у сфері вищої освіти України \(НМЕДВО\)](#) (Вітренко, 2017b), розробленої в Інституті вищої освіти НАПН України.

З метою впровадження у сферу вищої освіти України положень корпоратизації та розширення фінансової автономії ЗВО передбачити у відповідних нормативно-правових актах можливість ЗВО здійснювати економічну діяльність за визначенням юридичного власника (засновника) ЗВО в одній із таких організаційно-правових форм (статусів) (Ворона, 2017):

- нефінансова корпорація сектору нефінансових корпорацій;
- некомерційна організація (НКО) з ринковим виробництвом сектору нефінансових корпорацій;
- бюджетна організація сектору державного управління (насамперед військові ЗВО);
- некомерційна організація (НКО) з ринковим виробництвом сектору державного управління;
- некомерційна організація (НКО) з неринковим виробництвом сектору державного управління;
- некомерційна організація (НКО) з неринковим виробництвом, яка контролюється державою, сектору державного управління;
- некомерційна організація (НКО) з неринковим виробництвом, яка обслуговує домашні господарства сектору некомерційних організацій (НКО);
- некомерційна організація (НКО) з ринковим виробництвом, яка обслуговує домашні господарства сектору некомерційних організацій (НКО).

Міністерству освіти і науки України, Державній службі статистики України, Міністерству цифрової трансформації України, Міністерству соціальної політики України, Міністерству фінансів України, Міністерству економіки, Міністерству охорони здоров'я України, іншим центральним органам виконавчої влади, які мають у своєму підпорядкуванні ЗВО, створити верифіковану статистичну інформацію щодо діяльності сфери вищої освіти України як однієї з основ для прийняття обґрунтованих заходів щодо поліпшення показників ефективності діяльності ЗВО.

Підготувати проект нового Закону України «Про замовлення держави, регіону, корпорації, домогосподарства на виробництво і надання послуг у сфері вищої освіти (на підготовку фахівців із вищою освітою) у післявоєнному відновленні та розвитку України».

Підготувати проект Закону України «Про особливості здійснення процедур закупівлі послуг із підготовки фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів (післядипломна освіта) за державним замовленням», як це встановлено Законом України «Про публічні закупівлі» (2015) (редакція від 15 серпня 2020 р., ст. 3, частина 8, п. 1). На наше переконання, здійснення закупівель зазначених вище послуг згідно з принципами публічних закупівель ст.5 цього Закону — *1) добросовісна конкуренція серед учасників; 2) максимальна економія, ефективність та пропорційність; 3) відкритість та прозорість на всіх стадіях закупівель; 4) недискримінація учасників та рівне ставлення до них; 5) об'єктивне та неупереджене визначення переможця процедури закупівлі/спрощеної закупівлі; 6) запобігання корупційним діям і зловживанням* — дасть змогу забезпечити створення конкурентного середовища щодо закупівель послуг у сфері вищої освіти, запобігти проявам корупції у цій сфері.

З метою впровадження у діяльність ЗВО України елементів корпоратизації механізму інституційної автономії внести зміни до Закону України «Про вищу освіту» щодо унормування можливості ЗВО здійснювати економічну діяльність за визначенням юридичного власника (засновника) ЗВО в одній із таких організаційно-правових форм (статусів) (Вітренко, 2017a):

- нефінансова корпорація сектору нефінансових корпорацій;
- некомерційна організація (НКО) з ринковим виробництвом сектору нефінансових корпорацій;
- бюджетна організація сектору державного управління (насамперед військові ЗВО);
- некомерційна організація (НКО) з ринковим виробництвом сектору державного управління;
- некомерційна організація (НКО) з неринковим виробництвом сектору державного управління;
- некомерційна організація (НКО) з неринковим виробництвом, яку контролює держава, сектору державного управління;
- некомерційна організація (НКО) з неринковим виробництвом, яка обслуговує домашні господарства сектору некомерційних організацій (НКО);
- некомерційна організація (НКО) з ринковим виробництвом, яка обслуговує домашні господарства сектору некомерційних організацій (НКО).

Перебування ЗВО у відповідному статусі юридичної особи та належність до відповідного інститу-

ціонального сектору економіки стане однією із основ для формування конкретних механізмів корпоративного управління діяльністю ЗВО, інструментів державного фінансування та регулювання меж його інституційної (зокрема, фінансової) автономії та корпоратизації.

Підготувати пропозиції Кабінету Міністрів України про визнання такою, що втратила чинність, Формулу розподілу видатків державного бюджету на вищу освіту між закладами вищої освіти, затверджену постановою Кабінету Міністрів України «Про розподіл видатків державного бюджету між закладами вищої освіти на основі показників їх освітньої, наукової та міжнародної діяльності» від 24 грудня 2019 р. № 1146 та запропонувати нову Формулу розподілу видатків державного бюджету на вищу освіту між закладами вищої освіти, в основі якої має бути не розподіл видатків державного бюджету, а розрахунок обсягу видатків на вироблення і надання послуг відповідно до Державного класифікатора продукції та послуг ДК 016-2010.

Запропоновано таку формулу (Вітренко, 2019):

$\Phi_{zi} = S (\Phi_{1i} + \Phi_{2i} + \dots + \Phi_{ni})$, де:

Φ_{zi} — формула розрахунку обсягу видатків державного бюджету на забезпечення всіх видів економічної діяльності ЗВО в і-тому календарному році;

Φ_{1i} — формула розрахунку обсягу видатків державного бюджету на виробництво і надання послуг у сфері вищої освіти в і-тому календарному році;

Φ_{2i} — формула розрахунку обсягу видатків державного бюджету на виробництво і надання послуг щодо наукового досліджування та експериментального розроблення (72. Послуги щодо наукового досліджування та експериментального розроблення) в і-тому календарному році;

Φ_{ni} — формула розрахунку обсягу видатків державного бюджету на виробництво і надання послуг інших другорядних видів економічної діяльності ЗВО в і-тому календарному році (зокрема, 58. Послуги видавничі; 55.1. Послуги готелів і подібних засобів тимчасового розміщення; 88.9 Послуги щодо соціальної допомоги без забезпечення проживання, інші, н. в. і. у; 93. Послуги у сфері спорту та послуги щодо організації розваг і відпочинку).

Розробити систему результативних показників конкретних бюджетних програм ЗВО, як це встановлено Законом України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо запроваджен-

ня середньострокового бюджетного планування» (прийняття 6 грудня 2018 р., І, п. 13, пп. 3): «*Результативні показники бюджетної програми використовуються для оцінки ефективності бюджетної програми за напрямками використання бюджетних коштів і включають кількісні та якісні показники, які визначають результат виконання бюджетної програми, характеризують хід її реалізації, ступінь досягнення цілей державної політики у відповідній сфері діяльності, формування та/або реалізацію якої забезпечує головний розпорядник бюджетних коштів, досягнення мети бюджетної програми, виконання завдань бюджетної програми, висвітлюють обсяг і якість надання публічних послуг. Перелік результативних показників щодо кожної бюджетної програми розробляється головними розпорядниками бюджетних коштів згідно з нормативно-правовим актом Міністерства фінансів України.*

Результативні показники бюджетної програми мають підтверджуватися офіційною державною статистичною, фінансовою та іншою звітністю, даними бухгалтерського, статистичного та внутрішньогосподарського (управлінського) обліку» та затверджуватися наказом МОН України в установленому порядку.

Підготувати проєкт нормативно-правового акту щодо впровадження Нової моделі економічної діяльності у сфері вищої освіти України (НМЕДВО)

Міністерству економічного розвитку і торгівлі України переглянути Цілі Сталого Розвитку: Україна з урахуванням наслідків COVID-19 та *війни з РФ*, зокрема Мета 4. Якісна освіта.

Розробити та затвердити в установленому порядку окремий План відновлення сфери вищої освіти України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Вітренко, Ю. (ред.). (2017а). *Економічні відносини у системі вищої освіти: модернізація в умовах інноваційної економіки* : монографія. Київ: Інститут вищої освіти НАПН України. <https://cutt.ly/hNYqKsd>
- Вітренко, Ю. (2017b). *Нова модель економічної діяльності у сфері вищої освіти України*. Київ: Інститут вищої освіти НАПН України. <https://cutt.ly/ENYw0lh>
- Вітренко, Ю.М. (2019). Державне фінансування закладів вищої освіти України як суб'єктів сучасної ринкової економіки. *Фінанси України*, (10), 102-123. <https://doi.org/10.33763/finukr2019.10.102>
- Ворона, В.О. (2017). Визначення організаційно-правового статусу ВНЗ відповідно до СНР 2008. У *Освіта і наука в умовах глобальних трансформацій* : матеріали Всеукраїнської наукової конференції, Ч. I (с. 17-21). Дніпро.

- Державний комітет України з питань технічного регулювання та споживчої політики. (2010а, 11 жовтня). *Про затвердження та скасування національних класифікаторів* (457). <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10>
- Закон України «Про вищу освіту». (2014, 1 липня). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
- Закон України «Про освіту». (2017, 5 вересня). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
- Закон України «Про публічні закупівлі». (2015, 25 грудня). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19>
- Конституція України. (1996, 28 червня). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
- Міністерство освіти і науки України. (2022, 19 серпня). *План відновлення. Освіта і наука (проект станом на 03.08.2022)*. <https://cutt.ly/KNUk9uo>
- Президент України. (2022, 21 квітня). *Питання Національної ради з відновлення України від наслідків війни* (266/2022). <https://www.president.gov.ua/documents/2662022-42225>
- European Commission. (2008). *NACE Rev. 2. Statistical classification of economic activities in the European Community*. Eurostat. <https://cutt.ly/hNUcCvc>
- European Commission. (2014, October 29). *Commission Regulation amending Regulation (EC) No 451/2008 of the European Parliament and of the Council establishing a new statistical classification of products by activity (CPA) and repealing Council Regulation (EEC) No 3696/93 (1209/2014)*. <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/1209/oj>
- UNESCO. (2022). *UNESCO World Higher Education Conference 2022*. <https://www.whec2022.org/EN/>

THE SPHERE OF HIGHER EDUCATION AS A COMPONENT OF THE RECOVERY PLAN OF UKRAINE

Yurii Vitrenko

PhD in Economy, Associate Professor, Leading Research Fellow of the Department of Quality Assurance in Higher Education, Institute of Higher Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Viktoriiia Vorona

PhD in Pedagogy, Senior Research Fellow of the Department of Quality Assurance in Higher Education, Institute of Higher Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Mariia Debych

DSc in Pedagogy, Associate Professor, Senior Researcher, Head of the Department of Quality Assurance in Higher Education, Institute of Higher Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Abstract. *The article analyses the Recovery Plan of Ukraine in the “Education and Science” direction, laid out in the “Higher Education” section, and the main indicators of the higher education sphere of Ukraine in 2005-2020. The analysis of the indicators of the higher education sphere of Ukraine in 2005-2020 provides sufficient grounds for the forecast that the dynamics of the number of students in 2022-2032 will continue to decrease (by 1.5-2.0 times by 2032). The main priorities for determining the scope of training of specialists with higher education in higher education institutions of Ukraine with payment for the production and provision of services in the field of higher education at the expense of the state and regional budgets of Ukraine are recommended, which should be taken into account when forming the Recovery Plan of Ukraine in the direction “Education and Science”: 1. For the Armed Forces of Ukraine; 2. To train police officers, national guardsmen, rescuers, and border guards; 3. For enterprises of the military-industrial complex of Ukraine; 4. For the agricultural and industrial complex of Ukraine; 5. For the sphere of education of Ukraine; 6. For the sphere of health care of Ukraine. Proposals to the Recovery Plan of Ukraine in the “Education and Science” direction, the “Higher Education” section, and to separate legal acts regulating the activities of the higher education sector have been made.*

Keywords: *education and science; higher education; students of higher education; Recovery Plan.*

Дата публікації: 4 листопада 2022 р.